

Передплата

за «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові по дні крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Колерника (Ліядого ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

На розпутю.

В посліднім році минаючого столітя, в хвили, коли прочі європейські держави в своїм білянсі виказують лише зріст сил і національного майна, станула наша монархія на розпутю. Державні єї мужі — наколи шефів поодиноких кабінетів можна назвати сим іменем — не знають, на котру вступити? Значить се одно, що Австрія втратила провідну мисль, яка чейже існує у всякій державі, а єї політики бють ся в одну то другу сторону, неначе та риба у неводі.

З початком минаючого столітя комплекс австрійських країв належав майже в цілости до великого політично-державного організму Німеччини. Вправді Францісок перший зріс ся в 1804 році достоїнства німецького цісаря, але по реставрації (1815 р.) цісар Австрії станув опять на чолі німецького бунду. Се близьке сполученє Австрії з Німеччиною давало і певний напрям внутрішній політиці австрійського цісарства, а представителем сего напрямку був звисний Клим Метерніх з своєю системою строгого політичного і національного централізму в виключну користь німецького елемента. Австрійські Славяни ходили в ярмі німецьким.

Рік 1866 змінив радикально становище Австрії. Як перед тим Австрія опиралась о Німеччину, цісар австрійський був і цісарем Німеччини, частина австрійських країв вчисляла ся до німецького бунду, а у Відні кінчалась головна німецька артерія, — так по Садовій Австрія стала державою сама в собі, цісар Австрії був лише австрійським монархом, держава була зневолена шукати сили і розросту лише в собі самій, в своїх народах, а головна артерія Німеччини перенеслась до Берлина.

З Садовою мусіла упасти і давна централізаторско-німецька управа Австрії, добра в часах Метерніха та Баха, але анахроністична в Австрії яко окремії, на себе обмеженій державі.

Таке і стало ся. Централізм німецький упав під ударом угорського дуалізму, а Полякам і Італіянцям мусів вже наскрізь німецький кабінет Карла Аверсберга признати національні права в широкім обемі.

З того часу не розростає ся вже німецький елемент на кошт других австро-угорських народів. Противно, німецький елемент корчить ся заєдно і обмежує ся чимраз більше на свої етнографічні границі. По К. Аверсбергу мав вже Потоцкий а по нїм Гогенварт централізаційну систему Австрії заступити федералізмом коронних країв (1870—1871). Та хоч ще раз повело ся централам німецьким взяти керму управи Австрії в свої руки в літах від 1872—1879 року (за Адольфа Аверсберга), то таки з ерою гр. Таффого настав рішучий зворот в некористь сих централів, а від сего часу іде вже австрійським Німцям — в долину. В Судетах Чехи, в Альпах полудневі Славяни зломали експанзивну силу Німців.

Нині єсьмо сьвідками дальшої борби австрійських Славян і Румунів з Німцями, тої самої борби, що почала ся рішучо в ері угорського дуалізму. А як дивлять ся рішучі сфери на ту борбу? Чи ті сфери рішили ся в одну або другу сторону? По нашій об'єктивній гадці, компетентні сфери не рішили ся доси, а від тої нерішучости походить і хитлива політика хвилевих кабінетів, походить і недостаток всякої системи в внутрішній управі Долитавщини.

Чи ж можливий поворот до централізаторско-німецької політики в Австрії? Поворот сей неможливий.

З хвилею, коли Мадярам, Італіянцям

та Полякам признано широкі національні права — навіть в некористь других народів — зломано вже німецький централізм і управнено кожний австрійський нарід посягнути за своїми національними правами. Зрозуміли се самі-ж Німці в 1867 році, вставивши до нової конституції артикул XIX., в котрім держава не лише ручає ся за національну рівноправність всіх народів австрійських, але і зобовязує ся подати сим народам средства до національного їх розвою. Нинішні змаганя німецьких націоналів до геґемонії стали проте анахронізмом, чьстою утопією, пустим, неосущимим маяченем.

Сю еволюцію мусять нині зрозуміти і рішаючі сфери і ті кабінети, яким припаде задача успокоїти Австрію і єї вести. Дятого сказали ми в горі, що Австрія в теперішній хвили станула на розпутю і мусить з огляду на свою екзистенцію рішити ся за системою рівноправности національної. Німці полохають вправді своїх племінників грозою славянсько-клирикально-автономної реакції, яка настала би, коли би держава пішла дорогою, указаною вже гр. Таффом, Баденім та Туном. Але чи ся дорога була славянська? Німецький нарід не потерпів притім ніякої кривди, а мова німецька має по нині de facto верховне становище в державі. Чи була ся дорога клирикальною? Анї трохи. В Австрії не віджив конкордат, анї не воскресла віроісповідна школа. Не була ся дорога і автономною, бо Чехи не відзискали свого державного права, а другі краї не узнано автономними історичними індивідуальностями.

Нерішучість компетентних сфер щодо вибору системи для внутрішньої управи Австрії потягне за собою конечність вічної борби між геґемонією та централізмом з одного боку, а рівноправностию і самоуправою з другого боку. А результат такої

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

В ніч під Великдень.

(Конець).

Порожня кімната часами оголошалась невиразним гомоном недужого. Це був не старий ще чоловік, здоровий та дужий. Йому ввижало ся недавнє минуле, і обличє його нівичилось виразом муки.

Доля пожартувала з нього. Він пройшов тисячу верст, перекрадаючи ся пралісами та дикими пасмами гір, перетерпів тисячі небезпек та невигід, гонений некучою тугою за родиною, проваджений однією надією: «побачити-б... на місяць... на тиждень... побути у своїх... а потім — хоч знову на той сам шлях!»

Він не дійшов тільки сто верст до рідного села, як його піймали і посадили в цю турму...

Але ось невиразний гомін утих. Очи волоцюги побільшали, груди дихають рівнійше... над розпаленою головою повіяло більш радісними мріями...

...Шумить праліє у Сибірі... Йому знайомий сей шум — рівний, співучий, вільний... Він навчив ся відзначати голоси ліса, гомін кожного дерева. Пишні сосни дзвенять високо, високо, густо, темною зеленю... Ялини шепотять ви-

тяжно й голосно; весела, яскрава, листва махає гнучкою віткою; осика трусить ся й тріпоче чуйним, боязьким листом... Свистить вільна птиця, струмок летить журливо по каменястих байраках...

Наче струя вільного пралісового вітру обгорнуло недужого. Він підвів ся, глибоко зітхнув; очи дивлять ся в перед з виразом уваги, але враз блиснуло у них чутє... Волоцюга звичайний втікач, побачив перед собою надзвичайне явище: одчинені двері...

Потужний інстинкт струхнув увесь орґанізм порушений недугою. Познаки привида щезли швидко, або кружляли біля одного образу уяви, що прорізував ся яскравим промінем у цьому тумані: один!... двері наветяж!...

Через хвилину він стояв на долівці. Здавало ся, увесь вогонь розпаленого мізка прилинув до очий: вони дивили ся якоесь рівно, уперто й страшно.

Хтось виходячи з церкви відчинив на мить двері... Хвилі гармонійного, ніжного по причині віддаленя співу торкнули ся вуха волоцюги і знову глухо утихли. З блідого лица сплило розчуленє, очи затуманили ся і у думці промайнула давно голублена мрією картина: тиха ніч, шепіт сосен, похилених темними гілками над старою церквою рідного села... Товпа земляків,

вогні над річкою і цей сам спів... він поспішав у дорозі, щоб почути усе це там, у своїх...

Тим часом у коритарі, коло церковних дверей, бючи поклони, доглядач щиро молив ся...

Молодий некрут ходив з рушницею по під стінами.

Перед вартовим розстеляєть ся рівне, недавнє увільненє із під сніга, далеко простягле поле. Легкий вітерець бжить по ньому, шелестить засохлим буряном, дзеленчить у торішній траві та навіває у душу жовніра покійну журну думу.

Молодий некрут зупинив ся коло стіни, поставив рушницю на землю й, обіперши ся на неї, замислив ся глибоко. Він не міг ще виразно уявити собі, чого він тут, у цю урочисту предсьвятову ніч, з рушницею коло стіни, напроти безлюдного поля. Сказати-б, він був ще справжній селянин, не розумів де-чого богато, що жовнір мусить знати, і його недурно дражнили «селом». Він ще так недавнє був вільний, був господарем, властителем свого поля, своєї праці... а тепер страх, несвідомий, незрозумілий, невизначений, що переслідував кожний крок, кожний порух, уганяв молоду й незграбну сільську вдачу у колію строгої служби.

Але в цю хвилину він був один... Безлюд-

борби буде той, що суперечности зростуть ще більше, а національні антагонізми перетворюють ся в расову ненависть.

Перечують таку евентуальність крайнього розстрою держави вже в часті і компетентні сфери і тому говорить ся в найновіших часах вже про потребу примирення бодай Чехів з Німцями та про konieczність витворення коаліції в парламенті і коаліційного кабінету. Але при всім тим не брак познак, що в горі дехто ще рад би завернути Австрію до часів бодай Шмерлінга, сли вже не Баха або Метерніха. Для новітних змагань глядає ся за старими формами, а ся хитливість нищить повагу держави, а силу народів з'уживає на безнастанні спори і вражду.

Перечула потребу усталення певної системи в управі і теперішня правниця, поставивши перед трема роками програму рівноправности національної всіх народів. Але сю програму повішено в воздуху для краєних очей лівиці і заступлено єї повною безпрограмовостию...

Чи новий кабінет стане опять ходити поміж дощ? — покаже найблизша будучність. Ми боїмось однак, що би за вічним лявірованем сама держава не втратила рівноваги.

З Делегацій.

Австрійська делегація відбула вчера засідане. Президент делегації, бар. Феттер, навязуючи до бесіди Греґра, виголошеної на посліднім засіданю, зганиз єго висказ про австрійський урядничий стан.

Дел. Пацак інтерцелював в справі видавання Поляків і Чехів, австрійських горожан, з німецької держави. Опісля з порядку дневного почали ся наради над звичайним і надзвичайним військовим бюджетом.

Дел. Пацак заявив, що Чехи мусять голосувати против військового бюджету, а зневолюють їх до сего внутрішні відносини. Бесідник вказував на несприятне становище військового заряду в виду Славян і на доказ приводив слухачаї з контрольних зборів, де карано резервістів за се, що зголошували ся словом »zde« місто »hier«. Голосоване чеських делегатів не означає браку довіря для армії, але є висказом браку довіря для духа, що панує в заряді армії.

Дел. Евґ. Абрагамович заявив, що Поляки з готовостию віддавали все державі те, що їй належить ся. Бесідник говорить про галицькі відносини і виказує різні недостатки в військовим карнім законодавстві, що домагає ся рішучої реформи. Власті військові дуже зле поведуть ся з жовнірами, а се буває причиною різних самоубійств: »Ми, Поляки, говорив дел. Абрагамович, дали на австрійських полях борби не один доказ, що уміємо умирати за цісаря і вітчизну, але не хочемо, щобі наші жовніри кінчили самоубійством«. Бесідник говорить про

не поле, що розстелювало ся перед очима, й пошвиет вітра у буряні навивали на нього якусь дрімоту, і перед очима молодого жовніра несуть рідні образи. Він теж бачить село, і той же вітерець подуває над ним, і церква горить вогнями, і темні сосни хитають над церквою зеленими верховіями.

Часом він ніби прокинет ся, і тоді у його сірих очах відсвіжуеть ся сумнів: Що се? — поле, рушниця й стіна... Він на хвилину згадує дійсність, але швидко знов тривожливий дзвін нічного вітру навиває рідні картини, і жовнір знов дремає, обіперши ся на рушницю...

Недалеко від того місця, де стоїть вартувий, на стіні з'являєть ся темний предмет: це голова чоловіка... Волоцюга дивить ся у далеке поле, до ледви видної смуги далекого ліса... Його груди ширшають, хапаючи пристрасно свіжий, вільний повів матері-ночі. Він спускаєт ся на руках і тихо спливає до долу подовж стіни...

* * *
Радісний гомін дзвонів розбуркує нічну тишу. Двері туремної церкви розчинили ся, на дворі сьвятоточний обхід, лагідний сьпів полинув хвилями з церкви. Жовнір іздрігнув ся, вирівняв ся, зняв шапку, щоб перехреститись, і...

достави для армії і жадає, щобі військові справи відбувано пізною осеню, а не в серпні, коли в поли найбільша робота.

Пос. Кафтаґан говорить про справу »zde« і заявляє, що національна ідея має також в армії велике значінє, як се доказує війна під Наполеоном I. і поводженє німецької армії в р. 1870.

Дел. Геґц обговорював безнастанний зріст військового бюджету в Австрії і заявив, що єго сторонництво є за тридержавним союзом, котрий означає політику мира.

Дел. Страньський займаєт ся рівнож питанням »zde« і твердить, що єдність армії не повинна обиджати найсвятійших чувств жовнірів. Бесідник є гадки, що Німеччина мішаєт ся у внутрішні справи Австрії і на доказ сего приводить уступ з письма гамбурского, де сказано, що лише німецькі жовніри суть певним елементом, а славянські жовніри австрійської армії готові в кожній хвилі до дезерції. Бесідник жаліє, що Славяни не дізнають оборони перед так безличними статіями.

Дел. Оппенгаймер жаліє, що платні офіцірів в Австрії є значно менші як в інших державах.

Дел. Шнайдер характеризує жидів, приписуючи їм вину національної незгоди в Австрії. Найблизше засіданє відбуде ся нині.

З політичного поля.

Стоїмо ще засідно в знамени конференцій д-ра Кербера з будучими членами кабінету і з представителями деяких сторонництв. На всякий случай новий кабінет ще не вродив ся, а притім будучий шеф кабінету не знає, чи парламентарна машина рушить з місця? Віденські телеґрами доносять лише, що др. Кербер конферовав з Прадим та Страньским, що не виключена кандидатура д-ра Білинського на міністра Галичини, що на сего посаду крім Хлендовского дехто кандидує і д-ра Пентака, що в новім кабінеті мають засісти аж три міністри без теки: польський, чеський та німецький. А між кандидатами на ресортових міністрів вчисляють крім личностей нами поданих ще намістника Країни бар. Гайна, намістника Морави Спена Бодена, відтак навіть бар. Діпавлього. Притім ворожать, що новий кабінет вже в суботу мав би бути готовий і т. д. Др. Енгель явив ся у Відні і конферовав з чеськими членами делегації. Небавом має відбути ся з'їзд обмерів лівиці, а навіть езекутивний комітет правіці мав би небавом зібрати ся у Відні. Вкінці говорить ся ще о тим, що державна рада могла би зібрати ся під кінець сїчня, наколи новий кабінет набуде пересьвідченя, що на першім засіданю не явить ся вже обструкція.

Париский »Journal« вістить, що папа поручив кардиналови Воґанови пробовати посередництва між Англією а Трансвалем. Воґан мав би підняти ся посередництва, повідомивши про се уперід цісаря німецького.

Європейска праса пустила на днях дві кач-

замерз з піднятою до молитви рукою... Рештант досягнувши землі, побіг хутко у бурян.

— Стій, стій!.. Лебедіку, рідний!.. покрикує вартувий, у острасі підіймаючи рушницю. Усе, чоґо він бояв ся, перед чим тремтів, насовуєт ся на нього, безформне, страшне, — на взір ції тікаючої сірої постаті. »Служба, відповідь!« мигнуло у думці жовніра, і він, підкинувши рушницю, націлив ся у тікаючого чоловіка. До того, як спустити курок, він з жалісним обличчєм заплющив очі...

А над містом знов ширяє й крутить ся у етері гармонійний, сьпівучий, мінливий подзвін, і... знов надколений дзвін турми трусить ся й тремтить, ніби стогін підстреленого птаха. Із за стіни лагідно линуть далеко у поле перші гуки урочистої пісні: »Христос воскрес!«

Але враз за стіною покриваючи усе, торохнув стріл... Слабий безпомічний стогін полинув за ним глухим наріканєм, і потім на мить усе утихомирало ся...

Тільки далека луна безлюдного поля поновляла з журним наріканєм останні гуркоти рушниць овоґо вистріла.

Переклав з російського
К. Безкровний.

ки, іменно, будьто Англія просила Італію о обсаженє своїми військами Єгипту, а відтак і другу, будьто 60.000 російського війська маширує на індійський Кабуль.

В Лондоні надіють ся недалекої капітуляції Ледісмісу по недостатку живности.

З боевища мало нового. З табору під Френ (Наталь) доносять Булер під днем 7. сїчня, що там все спокійно; з західного боевища доносять що ген. Френч в боях від 1—6. сїчня втратив понад 25⁰⁰ людей.

НОВИНКИ.

— Знесенє дзвеникарского стемпля. З днем 1. сїчня дзвеникарский стемпель знесений. Устає страшний тяґар для кожної редакції. Наша редакція знижає тому від дня 1. (13) сїчня пєредплату на 10 злр. річно, 5 злр. пірічно, 2 злр. 50 кр. квартално, 85 кр. місячно. Є се ціна дужє низька. За десять злр. річно можна мати щоденно руску газету. Обєму і форми нашого видавництва не змінємо. Наших П. Т. Передплатників просимо о вирівнанє рахунків, бо на кредит газети давати не будемо. Рівнож просимо наших П. Т. Передплатників о присєднуванє нам нозих абзєнтіз. Ми виступали все в обороні нашой Церкви і нашого народа і з сего становища не зійдемо. Се наша програма! Тому заслугуємо на поєрте.

— Загальні збори членів Товариства »Родина« в Коломиї відбудуть ся дня 14. б. м. о годині 6, а в разі браку комплету того самого дня о год. 7. без огляду на число присутних членів в комнатах товариства з звичайним порядком дневним. — За Виділ Тов. »Родина« Глинський.

— Рускі паралельки, побіч людової школи з мовою викладовою польською, рішила завести з днем 1. червня с. р. Рада міста в Тернополи на внесенє соймового посла, Михаловского. Вість сю нотуємо за »Slow-om Polsk-им«.

— Др. Евґ. Корчильський, професор внутрішних недуг краківського університету обходив вчера торжественно 25-літний ювілей заводої праці. Обхід відбув ся в університетській авлі. Промовляли до ювілята проф. Обжуг, гр. Ст. Гарновский в імени сенату краківського університету, проф. Якубовский в імени медичного факультету, проф. Кадий в імени медичного львівського виділу, проф. Глюзінський в імени б. учеників ювілята і багато інших. Вечером відбув ся банкет в честь ювілята. Проф. Корчильський є з роду Русином, однак в руским житю не відграв ніколи піякої ролі.

— Самоубійство. Вчера коло год. 2. пополудни відобрав собі житє офіцір 36 полку краєвої оборони, стаціонованого в Коломиї. Л. Г. Він приїхав до Львова попередної ночі і заїхав до »Hotel-ю Galicyjsk-ого« при площі Голуховских. Служі ска-ав, що рано відїде, тому велів збудити ся. Пізнійше однак заявив, що намір свій зміняє і лишить ся ще якийсь час. Перед полуднем випив дві гальби пива, почім післав кельнера до міста. Коли сей вернув, застав вже офіціра неживого. Він лежав на колдрі на землі, хоть є річию певною, що стрілив до себе на ліжку, тим більше, що подушка і простирало були покривавлені, та що опісля зліз на землю, де положив ся на ознак Побіч, з лівої сторони лежав револьвер з неужитими чотирма патронами. Самоубійник лишив два листи; один до ґарнізоного шпиталю, в котрім просить о секцію тіла, другий до свого капітана. Тіло відставлено до ґарнізоного шпиталю. Причина самоубійства неввісна.

— 210 пожеж було торік у Львові, бо тільки разів була занята огнева сторожа: В дахових вогнях 13 разів, кімнатних 25 разів, стелевих 12, коминових 101, цивничних 13, ріжного иншого рода 46. Крім сего помагала огнева сторожа при випалюваню 2.261 коминів.

— Почтова крадіж. В Падві коло Мельца пропав дня 30. грудня в часі транспорту з поштового уряду на дворець залізничі грошевий мішок, призначений до Кракова, з квотою 4.500 зр. Підозрілого о крадіж почтілїона і кількох его товаришів увязнено. Слїдетво з сторони дирекції почти веде почтовий комісар, Турнел. Чи пощастить ся єму відкрити виновника і відобрати гроші? — покаже будучність. Користного результату можна єму пожелати, бо тим самим спасє він тамошню вдову експедиєнтку з кількома дітьми від фінансової руїни, так як на підставі службового контракту, відповідає она за всі страти, заподіяні функціонерами, хотьби зі своєї сторони вдоволила всім службовим приписам.

— Еміґрація з Угорщини. Подібно як наших, бе біда і угорських селян. Подібно як в нас, так і в Угорщині не зроблено доси нічоґо, щобі розкривши жерело селянської нужди, біду усунути. Тогідь вправді звернуло угорське правительство вперве свою увагу на руских селян північно-східної області і почато навіть безземельних пролетарів надїляти землями гр. Шенборна та архикнязя Фридерика. Але мабуть заходи ті не були дуже успішні, наколи тепер довідуємо

ся, що міністер рільництва, Дараній, скликує опять анкету, котра мала би придумати средства до поправи долі селяньського стану в Угорщині. Анкета ся збере ся 18. січня. Тількож до сеї анкети запрошено і банковичів, а в пляні правительства має лежати колонізація слабше заселених околиць угорськими(?) колоністами. Дехто боїть ся, що би банки не закладали плянтаж, на котрих би селяни працювали в ролі невільників.

Жидівско-дневникарска хитрість. З Відня доносять, що за почином редакції N. W. Tagblatt-у редактори других ліберально-жидівських дневників внесли до міністерства просьбу, домагаючи ся призволеня видавати в понеділок рано понеділкові числа газет. Розуміє ся, що ті числа складались би в неділю і нарушили би законом приписаний відпочинок недільний, не то вже саме сьвято неділі. В просьбі аргументують ті панове, що они сим способом хотіли би винагородити читателів за те, що мимо знесеня дневникарского стемпля не опустили їм ціни предплати. На щастє складчикі запротестували проти сих намірів, а редакції раді, що не буде понеділкових видань, а знесений стемпель виліне до їх карманів в цілости.

Амитро Вас. Григорович, один з визначнійших російських письменників, упокоїв ся на днях в Петербурзі в 78 році життя. Свою діяльність почав він перекладами французьких повістей, почім в 1844 р. напечатав оригінальні оповідання п. з. «Театральная карета» і «Собачка», а в р. 1845 «Петербургскіе шарманщики» і «Лотерейный балъ». Ті его твори проникнуті горячою любовию до середних верств сусільности, відзначають ся рівночасно безпощадно критикою сьвіта великопанського і урядничого. В оповіданнях «Неудавшаяся жизнь» і «Капельмейстеръ Сусликовъ» зображені люди, що лише тому не вийшли на верх, бо у них не доставало матеріальних средств. В інших оповіданнях, як «Похождение Накатова», «Школа гостеприимства», «Столичные родственники», «Свистулькинь» і др. змальовані люди, що нічим не займають ся і проживають в Петербурзі, або на чужій копт, або тратять послідну копійку зі свого майна. Григорович знав знаменито жите російських чиновників, від найвищих почавши, а скінчивши на найнищих, тим то его оповідання: «Сосѣдка», «Лотерейный балъ» і «Очерки современныхъ кравовъ» мають велику вартість артистичну і психологічну. Коли глядіти на критику чиновників російського царства, то в тім напрямі пішов Григорович за сьвітлим приміром Основяненка і Гоголя. Основяненко мав ще з иньшої стороны вплив на літературну діяльність Григоровича. В початках сорокових років явили ся повісти Основяненка з життя українського люду. Основяненко випередив в тім напрямі російських письменників. За его почином почав Григорович писати повісти з життя російського люду п. з. «Пахарь», «Деревня», «Четыре времени года». Подібно як у Основяненка, бачимо ми в тих повістах Григоровича побіч ідеалізації життя селян, також чудові етнографічні картини. В своїй знаменитій повісті п. з. «Антонъ горемыка» (1848) виступає Григорович в обороні нещасних кріпаків. До лучших творів Григоровича з селяньського життя належать також: «Смедовская долина» і «Рыбаки». В романі «Переселенцы» зображено жите емігрантів-селян, що з плідної землі переселяють ся в безплідну і необроблену сторону. Дідич і его жінка, подібно як у Основяненка, суть приятелями і дрободіями селян. В російським письменстві має Григорович ту заслугу, що був смілим речником бідних, закріпощених селян і що своїми творами причинив ся до промощеня дороги для знесеня кріпацтва.

З'їзди учителів народних шкіл в Росії. В «Прав. Вѣсти.» оголошено тимчасові приписи що-до з'їздів учителів народних шкіл. Сі з'їзди можна скликувати з дозволу куратора наукового округа за згодою губернатора і на внесок директора місцевих народних шкіл. Програму нарад затверджує куратор округа. З'їзди відбувають ся без участи публіки.

Жінки в російських урядах. Російське міністерство рільництва розіслало недавно управителям державного майна обіжники, в якім заявляє, що можна приймати жінки на службу в бюрох міністерства в числі найбільшим як одна третя часть всіх урядників якогось заряду. Приймаючи жінки до урядів, треба віддати першєнство вдовам по державних урядниках. Вкінці каже обіжник, що жінки не можуть користати із прав правительственной служби.

Новий кат. По смерті Зелінгера опорожнилася посада ката в Австрії. Небавом буде она віддана Альойс. Зейфрідови, дотеперішному катови Босни. Є він сестринком помершого ката Вілленбахера, а братом катів Якова, Йосифа і Рудольфа Зейфрідів, рівно вже померших. Від р. 1886 урядує він в Босні, де виконав двіста засудів на смерть. Він числить літ 45, служив при кравей обороні і дослужив ся степені фельдфебля. Він жонатий з Боснацкою, що була переможцем вужів.

Новий сензаційний процес. Ще не закінчив ся в Медиолані процес в справі убийства сенатора, Нотарбартоля, а вже почав ся в Сассарі, другій столиці Сардинії, новий процес рівнож без підкладі тайних розбишацких банд, що буде без сумніву унікатом в судових річниках. Виступає в нїм 400 обвинених, 900 сьвідків, покликаних прокуратором і 1000 сьвідків, покликаних оборонцями. Серед обжалованих находять ся бурмістри, мійські радні, учителі, властители земні і богати купці. Між обвиненими жінками є сестри славних бандитів Серра-Санто. Всіх обжаловано о участь в товаристві розбишац, що тероризувало мешканців, ширило пострах по цілій околиці рабунком, крадіжкою, не лякаючи ся в разі потреби навіть убийства. Акти процесу обіймають 200 томів.

Нужда учителів в Іспанії. Безнадійний фінансовий стан Іспанії відбиваєть ся в головній мірі на учителях, яким не виплачуєть ся платів. Як пишуть з Мадригу до одной німецької часописі якийсь Педро Гіменер учитель з Обандо в провінції Бадаїор і его жінка, учителька в тім самім селі внесли просьбу до губернатора провінції, аби їм позволено жебрати на улицах і площах, бо вже від кількох років не дістали платні. А не є се одинока сего рода просьба в сучасній Іспанії.

зда на кризі леду. В Пірні в Саксонії приключив ся мало не смертельний випадок одному 9-літньому хлопцеві. Пішов він на беріг замерзлого потока совгати ся, коли нараз обірвав ся кусник леду і заки хлопець, велів втиснутися на беріг, крига ледви кілька метрів завбільшка поплила з дитиною рікою. Товариші хлопця перелякали ся та повтікали, а хлопчина поплив рікою. На щастє его крик почув перевізник, велів на лодку та уратував дитину від неминулої смерті.

В старій печі чорт топить. В північній Америці, в Краффорд Кунті находить ся захоронка для старців та калік. Один з пенсіонарів сего закладу, Кароль Гінсавль, 70-літний старець, почав від довшого часу оказувати незвичайну симпатию для 60-літньої колежанки з закладу, сліпої каліки, Марії Еванс. Шнур, привязаний до рами вікна, скручений з простирала, подертого на пояси, послужив старій сліпій каліці до утечі з закладу. Залюблені найшли ся на волі. Они хотіли повінчатись з собою та ні одно з них не мало в кишені грошей, що би оплатити шлюб. Ся обставина звернула увагу уряду, тому задержано романтичних старців, а по виясненю справи відослано їх з поворотом до закладу.

Едвард Гріг про штуку. Едвард Гріг славний композитор був учасником в людовім концерті для робітників у Копенгазі. Коли по скінченім концерті представитель робітників дякував Грігови, композитор відповів: «Сеї вечір є здійсненем моїх молодечих мрій, бо я був усеї той гадки, що штука так як у старинній Греції повинна доходити до всіх верств як-раз тому, що її задачою є промавлати до всіх сердець. Бажаю, аби такі робітничі концерти розвивали ся у всіх краях сьвіта. Треба сього бажати собі так уряду самої штуки, як і для люду.» Найштука як штука люду жие та розвиваєть ся!»

Мир в бюджетовій рибриці. Про російського міністра скарбу Віттога розказують, що він, предкладаючи цареві бюджет на слідующий рік, в рубрику доходів державних вставив мир «европейский». Се мало значити, що бюджет Росії буде удержаний в рівновазі лише під сею винкою, наколи цар удержить мир в Европі. Інакше грозить Росії бюджетовий дефіцит. Si non e vero, bene trovato. Але з сеї рубрики може Европа вичитати, що в найближшій будучині не грозить їй ніяка війна, а то по недостатку гроша.

Лорд Вестмінстер, що умер перед кількома днями в Льондоні в 74. році життя, був найбогатшим мешканцем Англії. Він не знав, здає ся, ніколи, яке велике его майно. Головним жерелом его доходів були доми в Льондоні, що приносили ему річно півтора мільона фунтів штерлінгів (30,000.000 марок) чистого доходу, бо треба замітити, що Вестмінстер був одним із п'ятох чи шістьох магнатів, властителей території столиці Англії. Далі мав 20.000 акрів землі в чотирох графствах і велику територію міста Шестер, англійської Нормбергії. Небіщик був першим князем Вестмінстеру, бо досі его рід користав ся титулом графів Гросвенорс. Кн. Вестмінстер був довгі роки сердечним приятелем Глядстона, але в остатних роках політичні непорозуміння пошували єї дружні зносини, так що загніваний князь казав відвернути до стіни портрет Глядстона, а потім продав его вандрівному перекупневі. Небіщик видавав великі суми на філантропійні цілі, особливо на мешканця для робітників. Его майно переходить на сестринця, ад'ютанта генерала Мільнерса в полудневій Африці.

55 років у залізі. В сих днях умерла в Копенгазі стара жінка, що мала від багатьох вже років дивну хоробу. Коли ще була малою дівчиною, обезсилило їй горішню частину тіла так,

що не могла ніяким чином тримати ся просто, ані не мала сили в голові та тілі. Родичі радили ся багатьох лікарів, але ніхто не міг дати їй ради. До того міста, де она мешкала, приїхав як-раз король Християн VIII. з жінкою, а коли дізнав ся від лікарів про неї, казав єї відвезти до Кюпенгагі до тамошного шпиталю. Але і там не могли лікарі дати їй ради. Один механік з Кюпенгагі зробив тоді штучний залізний приряд, що уможливив дівчині тримати ся просто. Ціла голова була закована в залізо так, що лише лице було вільне; плечі тримали ся на залізних підпорах. Ціла ся залізна броня важала всього лише 10 фунтів. Коли лягала в ліжку, могла здоймати броню зі себе, але в такім разі мусіла бути привязана до ліжка. В сих залізних кліщах пережила она 55 років.

Щурі розмножили ся в Парижі так сильно, що міський санітарний уряд звернув ся до дра Генрика Тієріого з жадаєм, аби обдумав средства проти сеї нужди. Показало ся, що щурі мають милеві простори в каналах Секвани, де можуть множити ся і жити цілком безпечно і де їм ніхто не зробить нічо крім повени. Коли по причині робіт коло будованя виставових будинок над Секваною се місце перестало бути цілком безпечно, щурі перенесли ся у великих громадах до сусідних домів, особливо до сьвіжо побудованих. В сій стороні є багато каменець, яких мешканці не дозволяють бавити ся дітям на подвірю. Найбільші шкоди роблять щурі на складах, особливо у військових магазинах. І показало ся, що коті утримувані на те, аби щипили щурів, живють з ними в найліпшій згоді—що більше, шукають собі враз із ними поживи. По тій причині зчеркнула бюджетова комісія палати послів з бюджету міністерства війни позицію на утримуванє котів у військових магазинах. Др. Тієрі заявив ся за вицненє щурів при помочи псів «терієрі», що в досей короткім часі очистили від щурів всі пивниці парської префектури.

3 наукового Товариства ім. Шевченка. Наква читання при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часі може кожний з неї користати. До дому виписують ся книжки лише за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—12 рано і від 3—6 по полудни. В неділі і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Посмертна оповістка.

Лев Турбацкий, слухач прав і літерат, упокоїв ся 8. с. м. в анатомії у Львові, проживши 24 літ. Покійний, син селяньський з Покутя, ви значав ся вже яко ученик станиславської гімназії талантом і залюбованем в літературі. Як академик розвив свій талант письменський, а перед пару літами віддав ся журналістиці. По відході п. Осина Маковєя з Чернівців, обняв редакцію «Буковини», а в червні 1899 року перевісши ся до Львова, вступив був на співробітника до редакції «Діла». Плоди его пера в «Ділі» містились головно в фейлетоні. На жаль, небіщик уже з безбачною недугою у грудях прибув з Чернівців до Львова, а хоч старанно лічив ся і на літо виїхав був на місяць на сьвіжий воздух, здоровлє его не поправилось, все більше погіршало ся, а від якогось часу, не покидав уже ліжка. Мимо того, твердо вірячи у виздоровленє, ще перед тижнем збирав ся відїздити до одной санаторії для туберкулічних під Віднем, однак не виїхав, бо вже не мав сили, а натомість казав ся відвезти до шпиталю, аби там набрати сили до виїзду. Та смерть несподівано скоро перетяла нитку життя сего молодця, що своїм талантом і охотою до письменної праці міг віддати велику прислугу нашій письменности. — В. с. п.

Іполит Литвиневич, радник висшого суду кравого у Львові, помер сими днями в 55 році життя. — В. с. п.

До милосердних сердець! Марія Мулик жінка приватного офіціаліста, що від двох літ не має місця, мати п'яти нелітних дітей, в крайній нужді відзиває ся до добрих людей з просьбою о запомогу. Адреса єї: ул. Личаківська ч. 61. Наша редакція приймає радо всякі, хотьби найменші датки, тим більше, що тепер зима, а дітей нема чим нагодувати, ані одіти.

2 зр. 50 кр.

коштує добре ходячий

НІКЛЬОВИЙ ГОДИННИК

з порушаючою ся всназівною секундою.

5 зр. Женевський
ремонтаровий

з золота Plaque є одним ким годинником, гальванічно позолоченим 14-каратним золотом котрий кожний оцінить на 50 зр. — В дійсности коштує той годинник з відсакаючою покривкою, богатх гравірованою з безуспівною гваранцією, тревалости і доброго ходу на 5 літ. Ціна 5 зр.; з анкромим верком і 3 покривками 7 зр.; правдиво срібний ремонтаровий годинник з 15 камінями, 3 срібними і богато гравірованими срібними покривками, узаний за найліпший 9 зр. 75 кр. 14-каратний золотий дамський годинник 12 зр.

Дуже модний і елегантний ланцук з золота Plaque для панів і пань 2 зр.

1 зр. 95 кр.

БУДИЛЬНИК
(Baby Wecker)

15 см. високій, з нікльованою окривкою анкромим ходом з регулятором, докладно ходячим.

з освітленим циферблатом 2 зр. 20 кр., з календарем 2 зр. 80 кр. — з порушаючими ся фігурами, як: колишуча дівчина, швед, коваль, різник: 2 зр. 80 кр. Висилає за посліплатою. Если річ не подобаєсь, греші звертає.

Богато ілюстрований цінник висилає по прислані 5 кр. марки поштової.

UHREN-EXPORT
M. RUNDBAKIN, WIEN, IXI.
Berggasse Nr. 3.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годінні				відходить о годінні			
	6:10	з Чернівців (Ішкан, Галацу), Станиславова		6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	7:10	з Зимної-води		6:30	» » » » дв. Підзамче		
	7:40	з Янова		6:30	до Ішкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави		
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)		
	8:05	» » » » на дв. головний		9:25	до Янова		
	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.		
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:58	» » » » дв. гол.		
	11:15	з Ярослава і Любачова		10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова		
1:50	11:55	з Ішкан, Чернівців і Станиславова		12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і сьвята		
	1:01	з Янова		2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і сьвята		
	1:40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно		9:45	до Ішкан (Ясс, Букарешту)		
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		2:55	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів		
2:35	5:40	» » » » на дв. голов.		3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.		
	5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова		3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.		
				3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.		
				3:26	до Брухович		
				5:25	до Ярослава		
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		6:21	до Ішкан, Радовець, Кімполонга, Сучави		
	6:20	з Ішкан, Сучави		6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.		
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і сьвята		6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.		
	7:58	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша		
	8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:10	до Сокаля і Рави рускої		
	8:14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.		7:20	до Тернополя дворець головний		
	9:21	з Ішкан тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.		7:42	» » » » дворець Підзамче		
	9:55	з Ішкан (Відня, Берліна), Сянока, Пешту		7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900		
12:30	10:10	з Чернівців, Ішкан (Букарешту), Сучави		8:35	» » » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.		
	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		9:10	» » » » 1. чер. до 30. жов. в і сьв.		
	10:25	» » » » на дв. голов.		2:36	10:40 до Ішкан (Ясс, Галацу), Сучави		
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова		10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока		
	12:10	зі Сколього, Калуша		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.		
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче		11:32	» » » » дв. Підз.		
	3:30	» » » » на дворець головний		4:10	до Кракова (Відня, Берліна)		
2:16	6:00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока		5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вер.		

ЗАМІТКА: Погода нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

З. БОДЕНШТАЙН

Львів, ул. Кароля-Людвіка ч. 29.

порушає свій головний — фабричний — склад інструментів музичних як також великий вибір інструментів самограючих та забавок для дітей по найнижшій ціні.

Подарки на Сьвята і Новий Рік!

Найдешевше жерело купна

так довго, поки запас старчить.

зр. 2-20

ніклевий анкромий ремонтаровий годинник кишеньковий з позолочуваним ланцукком.

зр. 4-65

добірний срібний ремонтаровий годинник кишеньковий разом з срібним американським ланцукком.

зр. 4-90

женський срібний ремонтаровий годинник разом з посрібленим ліпшим англійським ланцукком.

зр. 11-50

14-каратно-золотий годинник ремонтаровий разом з атласовою касетою та елегантним ланцукком.

Кожний годинник має 3-літню гваранцію.

зр. 1-50

коштує 6-каратовий перстень з елегантним камінем.

Річи посилає ся за посліплатою або за попередним побравем гроший. Сли річи не вподобають ся, можна звернути в протягу 8 днів, а взяті гроші звертає ся назад, так що купуючий не поносить ніякої страти.

Brüder Hurwitz, Exporthaus, — Krakau, Stradom 17.

— Богато ілюстровані цінники висилає даром. — Агентів пошукує.

ТОВАРИСТВО

Взаїмного Кредиту в Кракові

виплачує своїм членам почавши від 2. січня 1900 року від уділів платних перед днем 1. жовтня с. р.

4 процент

яко завдаток на дивиденду за р. 1899 в касі Товариства в Кракові і філії у Львові за оказанем уділової книжочки.

Приймає також вкладки на щадничі книжочки або рахунок біжучий і опроцентовує зарівно попередні як також ново зложені від 2. січня 1900 року почавши по

4½ процент

аж до відклику.

Виплачує без виповідження К. 2000.

За 8-дневим виповідженем до К. 10000.

Висші вкладки, с. є понад К. 10000 за попередним порозумінем.

Бюра філії у Львові находять ся при улиці Третього Мая ч. 16 в будинку крак. Товариства Взаїмних Обезпечень.

В Кракові, дня 18. грудня 1899.

(Передрук не буде плачений.) **Дирекция.**

Хто хоче заробити

400

марок місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **V, 21,**

Annoncen Exped. **K. F. Wojtan** Leipzig-Lindenu.